

Una memòria que origina esperança

Joseph Ratzinger

Pres de Suchen, was droben ist, Meditationen das Jahr hindurch, Herder Verlag GmbH (Dezember 1989), 9-12.

Records de l'experiència del bé – La memòria dels bons sentiments obre el camí a l'esperança – Advent connexió entre memòria i esperança – El record que Déu es fa nen – L'any litúrgic condensa els grans records de la humanitat – Regalar bons records, motiu d'esperança.

Charles Dickens en una de les seves històries de Nadal¹ explica el conte d'un home que va perdre la memòria del cor. És a dir, l'home havia perdut tota la cadena de sentiments i pensaments que havia atresorat en la trobada amb el dolor humà. Aquesta desaparició de la memòria de l'amor li havia estat oferta com un alliberament de la càrrega del passat. Però aviat es va fer palès, que amb allò, l'home havia canviat: la trobada amb el dolor ja no desvetllava en ell més records de bondat. Amb la pèrdua de la memòria havia desaparegut també la font de la bondat interior. S'havia tornat fred i encomanava fredor al seu voltant.

El mateix pensament que transmet Dickens en aquesta història ens el du Goethe en el relat de la primera celebració de la festa de sant Roc a la vora del Rin², festa que es restaurava després de la interrupció de les guerres napoleòniques. Goethe observa com el homes que han anat a la festa es deixen arrossegar per la gentada per passar davant de la imatge del sant i observa els seus rostres: els dels infants i els dels adults estan il·luminats, reflecteixen la joia de la festa. Només els rostres dels joves són diferents, comenta Goethe. Aquests passen per davant sense emoció, indiferents, avorrits. L'explicació del fet és il·luminadora: nascuts en un temps difícil aquest joves no tenien res de bo per recordar, i per això, tampoc res a esperar. És a dir, només qui pot recordar pot també esperar, qui mai ha experimentat el bé i la bondat, els desconeix.

Un sacerdot que té el servei pastoral de parlar amb nombroses persones que es trobem al caire de la desesperació va explicar el mateix en relació amb la seva activitat: quan aconsegueix desvetllar en una persona desesperada el record d'una experiència de bé, es troba en disposició de creure en el bé, i aprendre a esperar de nou, se li obre un camí de sortida de la desesperació. Memòria i esperança formen una unitat indestruïble. Qui ha enverinat el passat, no dóna esperança, sinó que destrueix les bases anímiques de l'esperança.

De vegades la història de Charles Dickens se'm presenta com una visió de les experiències del present. Com a aquest home que se li ha esborrat la memòria del cor amb un fictici esperit de fals alliberament, no ens el retrobem potser en una generació en la qual una determinada pedagogia de l'alliberament li ha emmetzinat el passat, i amb això l'ha convençut que no hi ha esperança? Quan llegim amb quin pessimisme mira el futur una part de la joventut actual, ens preguntem a què és degut. Enmig de la superabundància material li mancarà el record de les coses humanament bones que es podrien esperar? Amb el menyspreu dels sentiments, amb la paròdia de la alegria, no haurem destrossat també l'arrel de l'esperança?

Amb aquestes reflexions entrem directament en el significat del temps de l'Advent cristià. L'Advent designa justament la connexió entre memòria i esperança que li cal a l'home. L'Advent vol despertar en nosaltres el record propi i més pregon del cor: el record del Déu que es féu nen. Aquest record guareix, és esperança. L'Any litúrgic és un recorregut per la gran història del records, despertar la memòria del cor, i aprendre a veure l'estrella de l'esperança. Totes les festes de l'any litúrgic són esdeveniments de la memòria i per això esdeveniments d'esperança. En la petja dels temps sagrats a través de la litúrgia i dels costums i tradicions, els grans records de la humanitat que inclou i ens fa accessibles l'any de la fe han de tornar-se records personals de la pròpia història de vida. D'aquesta manera els records personals s'alimenten dels grans records de la humanitat; i aquests grans records només es preserven mitjançant la seva traducció a l'esfera personal. Allò que poden arribar a creure els homes depèn del que, durant el seu camí vital, hagin pogut creure que la humanitat de Déu s'ha manifestat en la humanitat de les persones. Segurament cadascun de

nosaltres pot explicar la seva història del que signifiquen els records de les festes de Nadal per a la seva vida, de la Pasqua o d'altres celebracions.

La bonica tasca de l'Advent és regalar-se mútuament records del bé i obrir així la porta a l'esperança.

1 *A Christmas Carol*, Charles Dickens, 1843.

2 *Sankt-Rochus-Fest zu Bingen*, Johann Wolfgang von Goethe, 1814